

derover, og man kan være temmelig sikker paa, at Forsvarerne af denne Mening ville benytte Tid og Leilighed til, naar Rigsdagen griber efter disse Summer eller forsøger paa at disponere over dem, at træde op og forarsage langvarige Disputer og Forhandlinger. Jeg har nu vel troet, at denne Kirkens Ret var slaaet ganske godt ihjel ved Reformationen og senere ved Enevoldsregjeringen, men jeg seer, at der endnu er Mogle, der troe paa, at den er ilive. Jeg har den faste Overbeviisning, at naar man nu begynder at reformere disse Forhold, maa man have Spørgsmaalet om Kirkens Eiendomsret afgjort aldeles klart og bestemt, om man vil anerkjende den eller ikke. Men dette er ikke skeet her, og alene af den Grund kan jeg ikke give Loven min Stemme. Jeg mener dernæst, at naar Talen er om at omregulere saadanne Forhold som det nærværende, hvor der er Spørgsmaal om meget store Pengesummer, maa det foreligge klart, hvad der handles om, saa at man kan see, hvad det er for Summer, hvorom der skal tages Beslutning; men det forekommer mig, at dette ikke foreligger klart for os. Der er vel en heel Deel Registre og Oplysninger tilstede, men de ere ingenlunde af den Natur, at man deraf kan faae et klart Overblik over de Summer, som man behandler. Under temmelig smaa Tal skjuler sig temmelig store Summer, og ved at tage Beslutning, naar Forholdet ikke er klart, er man let udsat for at tage Bestemmelser, som man senere vil angre. Om Præsternes Lønningsforhold har der tidt været Tale, og af de forskjellige Meninger, som hyppigst have været paa Bane, skal jeg tillade mig at omtale to, nemlig deels Præsternes egenlige Lønninger og deels Offret. Præsternes Lønninger have jo, som bekendt, hidtil været og ere for Tiden overordentlig forskjellige; ved Siden af ganske overordentlig store Kalb er der ogsaa en Mængde smaa. Dette Forhold gjør, at Præsterne blive nødsagebe til at flytte omkring fra en Menighed til en anden, saaledes at der ikke kan blive den nøiere Tilslutning mellem Præsten og Menigheden, som er saa ønskelig, og som kan være saa velgjørende. Der er nu skeet et Forsøg — idetmindste blev det udtalt, at der var gjort et Forsøg paa at faae Præstens Stilling gjort

mere bestemt end hidtil, saa at man mere end hidtil kunde forebygge den idelige Omflytten. Men der er efter min Mening kun gjort meget lidet, thi der er endnu stor Forskjel mellem Præstekaldene, og det forekommer mig, at der endnu er den samme Indbydelse til at skifte Kalb efter det nye Forslag som under den gamle Tilstand. Denne Ulempe kan kun afhjælpes ved, at Præsterne sættes paa bestemte og lige Begyndelsesgager med Alderstillsæg. Da saaledes heller ikke denne Anke er afhjulpen i Loven, har jeg deri endnu en Grund til at stemme imod den. Hvad Offer og Accidentser angaaer, er der ogsaa i Loven skeet et Tilløb til at forandre dette Forhold, men som Loven nu er vedtagen, ligger der efter min Mening ligesaa stor Tvang som Frihed i det Vedtagne. Jeg troer, at det er ubilligt at sammmentælle Alt, hvad der oprindeligt var en frivillig Ydelse, til een Sum og ligne denne Sum, som oprindeligt var frivillige Ydelser, paa hele Landet som en Skat; en saadan Skat vil blive baade trykkende og forhadt. Derimod mener jeg, at paa Grund af de Forhold, som have eksisteret saalænge, kunde vel Staten være berettiget til at tage en lille Sum, men ogsaa kun en lille Sum og ligne den paa Menighederne eller Sognene, idet man forresten lod Offret for Fremtiden blive en frivillig Sag. Derved vilde det komme for Dagen, hvorvidt Præsten havde stillet sig til Menigheden, som han burde. Jeg skal endnu gjøre den Bemærkning, at jeg troer, at i et saadant stort Forhold som dette, hvor Spørgsmaalet er om meget store Pengemidler — Talen er jo her om flere Millioner — maa Staten see vel til, at den ved at gjøre en Forandring ikke lider Tab. Dette mener jeg, at den for det Første bør see vel efter, men dernæst troer jeg ogsaa, at den, hvor skee kan, bør søge at vinde Noget, og det troer jeg, at den kunde, naar man tager Hensyn til de store Pengemidler, som hidtil ere anvendte til Geistlighedens Lønning. Nu tør jeg vel ikke med Bestemthed sige, at som Sagen nu stiller sig, vil Staten, hvis Loven vedtages og en saadan Lønningsfond etableres, komme til at styde Noget til og altsaa Præsternes Lønning nu blive mere byrdefuld for Staten end hidtil; men jeg frygter dog ikke